



บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 12 จำนวน 54 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
  - 2.1 แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ปัญหาสาเหตุของปัญหา วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา
  - 2.2 แบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้ในการวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ ได้แก่ รายงานการประชุมประจำเดือนของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ รายงานการประชุมประจำเดือนของผู้บริหารสถานศึกษา และรายงานการประชุมประจำเดือน เจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งการสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลจากเอกสาร

#### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ใช้วิธีหาค่าร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงาน ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าคะแนนตามอันดับความสำคัญ แล้วจัดอันดับส่วนสาเหตุของปัญหา วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ปัญหาลงและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาลง ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าความถี่

4.2 ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหารวบรวมเป็นหมวดหมู่และหาค่าความถี่

การรายงานผลการวิจัยนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

#### สรุปผลการวิจัย

##### 1. ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์

1.1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีอายุราชการระหว่าง 21 - 30 ปี สำหรับระยะเวลาดำรงตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภออยู่ในช่วง 20 ปี และต่ำกว่า และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

1.2 ปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุเรียงตามอันดับความสำคัญ ซึ่งจัดตามค่าคะแนนจากคะแนนสูงสุดและรองลงมา จำนวน 5 อันดับ ในงานบริหารทั่วไป งานการเงินและพัสดุ และงานนิเทศการศึกษาและงานวิชาการ พร้อมด้วยสาเหตุของปัญหา วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ปัญหาลง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหาลง สรุปได้ดังนี้

##### 1.2.1 ปัญหาการบริหารทั่วไป

(1) ปัญหาการจัดเก็บ เอกสารไม่เป็นระบบ ทำให้ค้นหาลำบาก ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้และทักษะในเรื่องการจัดเก็บ เอกสาร สถานที่ในการปฏิบัติงานคับแคบ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อครุภัณฑ์และอุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดเก็บ เอกสารและขาดการควบคุมกำกับอย่างจริงจังจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุ

ไว้คือ จัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ในเรื่องการจัดเก็บ เอกสาร พาเจ้าหน้าที่ไปศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีระบบการจัดเก็บ เอกสารที่ดีและเป็นตัวอย่าง พยายามใช้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดเก็บ เอกสารให้เป็นระบบ ขอรับบริจาคเงิน เพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์และอุปกรณ์เพื่อใช้ในการจัดเก็บ เอกสาร ขอยืมครุภัณฑ์และอุปกรณ์จากโรงเรียนในสังกัดและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควบคุมกำกับอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์

ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ควรจัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ในเรื่องการจัดเก็บ เอกสารอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ก่อนที่จะส่งเจ้าหน้าที่มาบรรจุและแต่งตั้ง เป็นข้าราชการที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดอบรมให้มีความรู้ในเรื่องการจัดเก็บ เอกสารก่อน ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคาร เอกเทศ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดเก็บ เอกสารให้เป็นระบบและจัดให้มีการประกวดระบบการจัดเก็บ เอกสาร เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแข่งขัน และเสนอแนะว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรริบดำ เนินการแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ตามกรอบอัตรากำลัง

(2) ปัญหาบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติยังไม่แต่งตั้ง เจ้าหน้าที่มาให้ตามกรอบอัตรากำลัง

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุ

ไว้คือ ขอยืมตัวข้าราชการครุมาช่วยปฏิบัติราชการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น จัดลำดับความสำคัญของงานและเพิ่ม เวลาในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์

ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้คือ ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติริบดำ เนินการ แต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ตามกรอบอัตรากำลัง

## (3) ปัญหาวัสดุและครุภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ ครุภัณฑ์ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องอัดสำเนาไม่เพียงพอ และได้รับจัดสรรงบประมาณค่าวัสดุไม่เพียงพอ

## วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุ

ไว้คือ ขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ขอยืมครุภัณฑ์จากโรงเรียนในสังกัด ขอรับบริการจากหน่วยงานใกล้เคียง ใช้จ่ายวัสดุอย่างประหยัด จัดตั้งกองทุน ขอเปิดเครดิตกับร้านค้าและลดงานและโครงการต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นลง

## ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์

ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้คือ ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความเป็นจริง การจัดสรรงบประมาณควรมีผู้ปฏิบัติงานร่วมพิจารณาด้วย และแบบพิมพ์ที่เหมือนกันทุกระดับ. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรจัดพิมพ์แจก

## (4) ปัญหาการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนได้ไม่ครบทุกคน ผู้ให้สัมภาษณ์

ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ ผู้ปกครองเด็กไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา หลักฐานทางทะเบียนราษฎรไม่สมบูรณ์ เขตบริการโรงเรียนไม่ชัดเจน โดยเฉพาะในเขตเมืองและสาเหตุอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครองเด็กฐานะยากจน การอพยพเลื่อนไหลของประชากรโดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้าน

## วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุ

ไว้คือ ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง เด็กได้เข้าใจโดยเข้าร่วมประชุมกับชาวบ้าน ออกหน่วยอำเภอเคลื่อนที่ร่วมกับทางอำเภอ เพื่อประชาสัมพันธ์ ประสานงานกับฝ่ายปกครอง เพื่อหาแนวทางแก้ไข ประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่นและหน่วยงานในสังกัด เพื่อกำหนดเขตบริการให้ชัดเจน จัดหาเครื่องแบบนักเรียน เครื่องเขียนแบบเรียนบริการแก่เด็กนักเรียนที่ขาดแคลนและยากจน และกำชับให้โรงเรียนติดตามและรายงานให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา 2523 อย่างเคร่งครัด

## ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์

ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ คือ เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไข และเสนอให้มีการจัดทำสำมะโนนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน

(5) ปัญหาส่งงานไม่ทันกำหนด ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ ขาดการวางแผนการทำงานร่วมกัน ได้รับงาน หรือหนังสือสั่งการจากจังหวัดล่าช้า ขาดระบบการกำกับควบคุมติดตามที่ดี และระยะทางระหว่างสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียนห่างไกลกันมาก

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุไว้คือ กำหนดให้มีปฏิทินปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันระหว่างโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยมีเจ้าหน้าที่จากโรงเรียนร่วมด้วยเพื่อความเข้าใจตรงกัน จัดให้มีระบบการรายงาน เรื่องที่ค้างปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในแต่ละสัปดาห์ โรงเรียนกลุ่มโรงเรียนกำหนดตัวบุคคลและกำหนดวันรับส่งงานที่แน่นอน กำหนดวิธีการสื่อสารที่แน่นอน ขอความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่นที่มี เครื่องมือสื่อสาร เพื่อประสานงานในการติดต่อกับหน่วยงานในสังกัด ทบทวนปฏิทินส่งงานทุกครั้งที่มีการประชุมว่าเดือนต่อไปจะต้องส่งอะไร เมื่อใด งานเร่งด่วนจัดเจ้าหน้าที่ไปส่งงานและรับกลับมา เลย กำหนดให้บุคลากรทุกคนจัดทำแผนปฏิบัติงานของแต่ละคนให้ครอบคลุมตลอดปี การทวงงาน เมื่อมีการส่งงานไม่ทันกำหนด และนำผลการส่งงานมา เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรพิจารณาจัดให้มีระบบการสื่อสารโดยวิทยุมือถือ และควรพิจารณางบประมาณจัดหาวิทยุสื่อสารให้ทุกโรงเรียนในสังกัด และทุกระดับควรกำหนดแผนการทำงานให้ชัดเจน เพื่อลดหนังสือด่วน

#### 1.2.2 ปัญหาทางการเงินและพัสดุ

(1) ปัญหาเจ้าหน้าที่งานการเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ เป็นเจ้าหน้าที่ที่โอนมาจากข้าราชการครู ไม่ได้เรียนทางด้านการเงินและบัญชีมาโดยตรง เจ้าหน้าที่การเงิน เริ่มปฏิบัติงานครั้งแรกความรู้แนวปฏิบัติและประสบการณ์น้อย ยึดแนวปฏิบัติเดิม โดยอาศัยความสะดวกรวดเร็วเป็นเกณฑ์ ไม่มีระเบียบ เจ้าหน้าที่การเงินไม่สนใจพัฒนาตนเอง ขาดการควบคุมและการติดตามผลเป็นระยะ ๆ



วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุไว้คือ สนับสนุนให้เข้ารับการอบรม จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ศึกษา หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอนิเทศงานเป็นครั้งคราว จัดให้มีการอบรมเป็นระยะ ๆ จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่งานการเงิน เพื่อเสนอปัญหาและหารือแนวทางแก้ไข จัดรวบรวมระเบียบกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานและจัดระบบควบคุมที่ดี โดยมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุไว้คือ ก่อนที่จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การเงินผู้ตำแหน่งควรจัดให้มีการอบรมงานในหน้าที่ให้เข้าใจเป็นอย่างดี สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรวางแผนให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่การเงินสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุกปีอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ต้องให้ความสนใจในการตรวจสอบงานการเงินตามระเบียบโดยเคร่งครัด

(2) ปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2521 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ เจ้าหน้าที่ขาดความเข้าใจในเรื่องการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ และขาดการควบคุมกำกับตรวจสอบ

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุไว้คือ จัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติให้ศึกษาอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ ควบคุมตรวจสอบเป็นประจำ และแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายใน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะคือ ควรกำหนดแนวปฏิบัติให้ชัดเจน

(3) ปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่เพียงพอ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ ได้รับการบรรจุไม่เต็มตามกรอบอัตรากำลัง และการวิเคราะห์กรอบอัตรากำลังไม่วิเคราะห์ภารกิจให้ละเอียด

#### วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุ

ไว้คือ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่งานบริหารงานทั่วไปมาช่วยปฏิบัติงาน ขอยืมตัวข้าราชการครูมาช่วยปฏิบัติราชการ และระดมกำลังเจ้าหน้าที่จากงานต่าง ๆ มาช่วยปฏิบัติงานในช่วงงานมาก ๆ เช่น ปลายปีงบประมาณ

#### ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์

ได้เสนอแนะดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะวิเคราะห์ภารกิจงานการเงินและพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอใหม่ และควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่งานการเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพราะนอกจากปฏิบัติภารกิจทางด้านงานการเงินและพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแล้วยังมีหน้าที่ตรวจสอบแนะนำให้คำปรึกษาทางด้านงานการเงินและพัสดุแก่โรงเรียนในสังกัดอีกด้วย

(4) ปัญหางบประมาณค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างราคาต่ำหาผู้รับจ้างไม่ได้ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดึงงบประมาณค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างราคากลางต่ำ และราคาท้องถิ่นสูงกว่าราคากลาง

#### วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหา ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุ

ไว้คือ หาเงินนอกงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติม ขอให้ผู้รับจ้างช่วยดำเนินการก่อสร้างตามวงเงินงบประมาณ ขอลดรายการลง เปลี่ยนแปลงรายการก่อสร้างและส่งคืนงบประมาณ

#### ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์ได้

เสนอแนะดังนี้ การดึงงบประมาณค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้างให้พิจารณาตามสภาพท้องถิ่นแต่ละแห่ง

(5) ปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

จัดทำบัญชีไม่ถูกต้องตามระเบียบ และไม่เป็นที่ปัจจุบัน ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ ขาดความรู้ความเข้าใจ เจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ เปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ขาดความรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชี และผู้บังคับบัญชาละเลยไม่มีการตรวจสอบ

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุไว้คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้เจ้าหน้าที่ได้ฝึกทำบัญชีให้ถูกต้อง จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบการจัดทำบัญชีโดยเฉพาะ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบภายในและปฏิบัติอย่างจริงจัง และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอตรวจสอบความคืบหน้าการทำงานของเจ้าหน้าที่ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนะดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจัดทำ เอกสารประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

### 1.2.3 ปัญหางานนิเทศการศึกษาและงานวิชาการ

(1) ปัญหาอัตรากำลังศึกษานิเทศก์อำเภอไม่เพียงพอ ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุสาเหตุของปัญหาคือ อัตรากำลังศึกษานิเทศก์ไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนครูและโรงเรียน

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุไว้คือขอยืมตัวข้าราชการครูมาช่วยงานนิเทศการศึกษาและวิชาการ กระจายงานสู่กลุ่มโรงเรียนและเน้นการนิเทศภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนะดังนี้ ควรเพิ่มศึกษานิเทศก์เท่ากับจำนวนกลุ่มประสบการณ์และควรเพิ่มศึกษานิเทศก์อำเภอเท่ากับจำนวนกลุ่มโรงเรียน

(2) ปัญหาศึกษานิเทศก์อำเภอมีงานธุรการมาก ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุสาเหตุของปัญหาคือได้รับมอบหมายงานอื่น ๆ มากเกินไป และหนังสือสั่งการจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยเฉพาะการขอข้อมูลมีบ่อยมาก

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุไว้คือ ลดงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษา โดยให้ผู้รับผิดชอบงานบริหารทั่วไปเป็นผู้ปฏิบัติแทน



ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา ผู้ให้สัมภาษณ์  
ได้เสนอแนะดังนี้ ควรอนุญาตให้มีครูช่วยราชการในงานนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยงานธุรการ  
ของศึกษานิเทศก์อำเภอ

(3) ปัญหาโรงเรียนต้องดำเนินการโครงการสนับสนุน  
การเรียนการสอนเป็นจำนวนมาก ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ "สำนักงาน  
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดโครงการให้โรงเรียนปฏิบัติมาก"

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุ  
ไว้คือ ยึดงานการเรียนการสอนเป็นหลักแล้วดำเนินการก่อนงานโครงการอื่น ๆ เป็นงานเสริม  
แบ่งความรับผิดชอบของงานโครงการต่าง ๆ ให้ข้าราชการครูช่วยกันดำเนินการ เน้นโครงการ  
เด่นเป็นโรงเรียน ๆ เน้นเฉพาะโครงการที่จำเป็นจริง ๆ เน้นโครงการเด่น ๆ ตามที่สำนักงาน  
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เน้น และตัดโครงการที่จำเป็นน้อยออก

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์  
ได้เสนอแนะมีดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรกำหนดโครงการ  
ให้น้อยลงโดย เน้นการบูรณาการโครงการและการรายงานผลของโครงการควรมีน้อยลง

(4) ปัญหาข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันการจัดเก็บไม่เป็นระบบ  
ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการจัดเก็บ  
ข้อมูล ขาดการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ และไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ  
เจ้าหน้าที่มีงานอื่นมาก

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์  
ได้ระบุไว้คือ อบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้มีความเข้าใจในวิธีการจัดเก็บข้อมูล  
ให้ความสำคัญในเรื่องข้อมูล มีการตรวจสอบหลาย ๆ ครั้ง และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์  
ได้เสนอแนะมีดังนี้ ควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลในสำนักงานการประถม  
ศึกษาอำเภอและกลุ่มโรงเรียน

(๕) ปัญหาครูไม่ยอมรับศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้ให้สัมภาษณ์  
ได้ระบุสาเหตุของปัญหาคือ ศึกษานิเทศก์อำเภอได้รับการคัดเลือกมาจากข้าราชการครูด้วยกัน  
และได้รับการแต่งตั้งให้ทำงานในอำเภอเดิม และศึกษานิเทศก์อำเภอขาดการพัฒนาไม่มี  
เครื่องมือในการนิเทศ ใช้วิธีการนิเทศแบบตรวจการขาดความเชื่อมั่นในการนิเทศ

วิธีการที่เคยใช้ในการแก้ไขปัญหาคือ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้  
ระบุไว้คือ ให้ศึกษานิเทศก์อำเภอศึกษาบทบาทของตนเอง ให้ศึกษานิเทศก์อำเภอศึกษาหาความรู้  
อยู่เสมอให้ศึกษานิเทศก์อำเภอใช้หลักมนุษยสัมพันธ์และให้ศึกษานิเทศก์อำเภอสร้างผลงานให้เป็น  
ที่ยอมรับและจัดให้ศึกษานิเทศก์อำเภอได้เข้ารับการอบรมสัมมนาดูงานเป็นระยะ ๆ

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคือ ผู้ให้สัมภาษณ์  
ได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ควรมีการจัดสัมมนาศึกษานิเทศก์อำเภอในเชิงปฏิบัติการและนำผลมาปฏิบัติ  
การคัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีการฝึกอบรมก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ควรปรับปรุงเกณฑ์การ  
คัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอให้มีคุณภาพสูงขึ้น ควรมีมาตรการในการเปลี่ยนตำแหน่งจากศึกษานิเทศก์  
อำเภอไปเป็นตำแหน่งผู้สอนหากไม่เหมาะสม และควรมีวาระการย้ายศึกษานิเทศก์อำเภอ เพื่อ  
เปลี่ยนแปลงบรรยากาศและปรับปรุงตัวเอง

## 2. ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์เอกสาร

ผลการวิจัยปัญหาในการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จากการ  
วิเคราะห์เอกสารรายงานการประชุมประจำเดือนของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ รายงาน  
การประชุมประจำเดือนของผู้บริหารสถานศึกษา และรายงานการประชุมประจำเดือนของเจ้าหน้าที่  
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเรียงตามลำดับความถี่จากความถี่สูงสุด และรองลงมารวม  
5 อันดับ ในงานบริหารทั่วไป งานการเงินและพัสดุ และงานนิเทศการศึกษาและงานวิชาการสรุป  
ได้ดังนี้

### 2.1 ปัญหาการบริหารทั่วไป ได้แก่

ปัญหาไม่กวดขันการอยู่เวรยาม ปัญหาข้าราชการมาทำงานไม่ตรงเวลา  
ปัญหาการส่งงานล่าช้าไม่ทันกำหนด ปัญหาการไม่ปฏิบัติตามระเบียบการลาว่าด้วยการลาป่วย  
ลากิจและลาพักผ่อน และปัญหาการแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบ

## 2.2 ปัญหาทางการเงินและพัสดุ ได้แก่

ปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า ปัญหาการจัดทำบัญชีการเงินของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่เป็นปัจจุบัน ปัญหาไม่มีการจำหน่ายครุภัณฑ์ที่ชำรุดให้เป็นปัจจุบัน ปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ไม่เข้าใจระเบียบนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องการจัดซื้อและการจัดจ้าง ปัญหาการจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ไม่เป็นปัจจุบัน ปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการเบิกจ่ายเงิน และปัญหาปฏิบัติไม่ถูกระเบียบเกี่ยวกับการแก้ไขคำผิดในการทำเรื่องเบิกเงิน (โดยใช้น้ำยาลบคำผิดแทนการขีดฆ่าและลงชื่อกำกับ)

## 2.3 ปัญหาทางนิเทศการศึกษาและงานวิชาการ ได้แก่

ปัญหาศึกษานิเทศก์อำเภอไม่ออกตรวจเยี่ยมโรงเรียน ปัญหาโรงเรียนมีการนิเทศภายในน้อยและขาดหลักฐานการนิเทศ ปัญหาไม่มีการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ก่อนส่งจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไป สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ปัญหาครูไม่ใช้สื่อการเรียนการสอนและปัญหาสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีล่าช้า

### อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

#### 1. ปัญหาในการบริหารงานบริหารทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า ปัญหาการจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ ทำให้ค้นหาลำบาก ปัญหานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (2529 : 75) ซึ่งพบว่าระบบการจัดเก็บเอกสารยังไม่ดี ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบงานสารบรรณ ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ขาดความรู้และประสบการณ์ในการเก็บ เอกสาร และสถานที่ไม่อำนวย เนื่องจากมีความคับแคบ นอกจากนั้นสาเหตุของปัญหายัง เกิดจากปัญหาบุคคลและปัญหาวัสดุครุภัณฑ์ เนื่องจากผลการวิจัยได้พบว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมียุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นเพียงพื่อต่อการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบงานมากจึงไม่มีเวลาที่จะมาจัดเก็บ เอกสารให้เป็นระบบได้ จากการสัมภาษณ์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยังมีปัญหาวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอต่อการ

ปฏิบัติงานจึงขาดอุปกรณ์และครุภัณฑ์ในการจัดเก็บเอกสาร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ได้  
เสนอแนะว่าควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาให้ความรู้เจ้าหน้าที่ในเรื่องการจัดเก็บเอกสาร ก่อนที่  
จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และได้เสนอแนะว่าควรจัดให้มีการ  
อบรมสัมมนา ให้ความรู้เจ้าหน้าที่ในเรื่องการจัดเก็บเอกสารอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งผู้วิจัย  
เห็นด้วยทั้งสองประเด็น ในประเด็นแรกนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบางแห่งได้จัดให้  
มีการปฐมนิเทศเจ้าหน้าที่ที่จะได้รับการแต่งตั้ง เป็นข้าราชการพลเรือนที่สำนักงานการประถมศึกษา  
อำเภออยู่แล้ว ในการปฐมนิเทศดังกล่าว ควรจะได้กำหนดตารางอบรมระบบการจัดเก็บเอกสาร  
ด้วย

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า มีปัญหาเกณฑ์เด็กเข้าเรียนได้ไม่ครบทุกคน  
ปัญหานี้นับว่า เป็นปัญหาที่สำคัญมากปัญหาหนึ่ง เพราะนโยบายการจัดการประถมศึกษาที่กำหนดไว้ใน  
แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6. (พ.ศ.2530-2534) ได้กำหนดให้เร่งรัดจัดการศึกษาภาคบังคับ  
แก่เด็กตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 ให้ได้ทั่วถึงทุกคน สาเหตุของปัญหาจากผล  
การวิจัยพบว่าปัญหาที่สำคัญคือ หลักฐานทางทะเบียนราษฎรไม่สมบูรณ์ จึงทำให้ไม่สามารถเกณฑ์  
เด็กได้ครบ เนื่องจากไม่มีหลักฐาน เช่น สูติบัตรและทะเบียนบ้าน โรงเรียนจึงไม่สามารถที่จะ  
รับเด็กเข้าเรียนได้ หรือบางโรงเรียนรับเข้าเรียนแต่ไม่สามารถออกหลักฐานทางการเรียนให้ได้  
เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติและปัญหาในด้านกฎหมาย ในประเด็นนี้ได้เคยแก้ไข  
ปัญหาโดยประสานงานกับฝ่ายปกครอง แต่ปรากฏว่ายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือ ข้อเสนอแนะ  
จากการวิจัยคือ เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติประสานงานกับหน่วย  
งานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขในระดับชาติต่อไป ส่วนสาเหตุของปัญหาที่สำคัญอีก  
ประการหนึ่งก็คือ เขตบริการของโรงเรียนไม่ชัดเจนโดยเฉพาะในเขตเมืองทำให้เกิดปัญหา  
สำคัญคือ การรายงานจำนวนเด็กเข้าเกณฑ์ซ้ำซ้อนกันโดยไม่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากใน  
เขตเมืองมีการจัดการศึกษาภาคบังคับหลายหน่วยงาน เช่น โรงเรียนสังกัดเทศบาล โรงเรียน  
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ  
การประถมศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้ไม่สามารถติดตามเด็กที่ไม่เข้าเรียนได้ สำหรับข้อเสนอแนะ  
จากการวิจัยคือ เสนอให้มีการจัดทำสำมะโนนักเรียนและ เสนอให้หน่วยเหนือประสานงานกับ  
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไข เรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการประสานงานใน  
ระดับท้องถิ่นควรจะเป็นหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยขอความร่วมมือจาก  
หน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ เพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

ในส่วนของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 ควรดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพื่อให้ปัญหาการเกณฑ์เด็กไม่ครบให้หมดไป เรื่องการเกณฑ์เด็กนี้ ชีรพันธ์ กล่อมเกลี้ยง (2531 : 122) พบว่า ได้มีการปฏิบัติในเรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 มากกว่าไม่ปฏิบัติ แต่จากประสบการณ์ของผู้วิจัยพบว่า นอกจากการประกาศแจ้งความเพื่อรับเด็กเข้าเรียนแล้ว คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอไม่ค่อยได้ปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 กล่าวคือ ในการประชุมคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอส่วนมากมักจะประชุมในเรื่องอื่น ๆ ส่วนเรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 นั้นอาจจะเห็นว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอคงจะรับผิดชอบในเรื่องนี้ได้ จึงไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่าปัญหาการส่งงานไม่ทันกำหนดปัญหานี้สอดคล้องกับผลการวิจัยจากการวิเคราะห์เอกสาร และนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของการบริหารงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สาเหตุของปัญหาที่พบจากการวิจัยคือ ได้รับงานหรือหนังสือส่งจากจังหวัดล่าช้า ทำให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ไม่สามารถแจ้งไปยังโรงเรียนและส่งกลับคืนสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้ทันตามกำหนด เพราะสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแต่ละแห่งมีโรงเรียนในสังกัดมากและอยู่ห่างไกลกันมาก จึงมีปัญหาลุप्तสรรคในด้านการติดต่อสื่อสาร ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้พยายามหาทางแก้ไขอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขให้หมดไปได้ จากผลการวิจัยได้มีข้อเสนอแนะว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรพิจารณาจัดให้มีระบบการสื่อสาร โดยใช้วิทยุมือถือ และควรพิจารณางบประมาณจัดหาวิทยุสื่อสารให้ทุกโรงเรียนในสังกัด ซึ่งเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นด้วยว่ามีความจำเป็นจริง แต่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรพิจารณาให้แก่งานหน่วยงานที่อยู่ในสภาพพื้นที่ที่ห่างไกล การคมนาคมและธุรกันดารก่อน เพราะการที่จะจัดสรรให้ครบทุกโรงเรียนนั้นคงจะมีปัญหาในด้านงบประมาณ และข้อเสนอแนะอีกประการหนึ่งก็คือ ทุกระดับควรกำหนดแผนการทำงานให้ชัดเจน เพื่อลดหนังสือด่วน ซึ่งข้อเสนอแนะนี้ผู้วิจัยเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง



## 2. ปัญหาในการบริหารงานการเงินและพัสดุ

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2521 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ และลงบัญชีไม่ถูกต้องตามระเบียบและไม่เป็นปัจจุบัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยจากการวิเคราะห์เอกสารซึ่งพบว่า การเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า การจัดทำบัญชีรับจ่ายไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีการจำหน่ายครุภัณฑ์ที่ชำรุดให้เป็นปัจจุบัน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่การเงินในระดับโรงเรียนก็ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเบิกจ่ายเงิน การจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ไม่เป็นปัจจุบันและการปฏิบัติไม่ถูกต้องระเบียบ เกี่ยวกับการแก้ไขคำผิดในการทำเรื่องเบิกเงินจะเห็นได้ว่าปัญหาของเจ้าหน้าที่การเงินดังกล่าว เป็นปัญหาที่สำคัญมากเพราะอาจจะส่งผลต่อการดำเนินการให้บริการแก่ข้าราชการครูล่าช้า ไม่สามารถนำร่องขวัญกำลังใจแก่ข้าราชการครูได้อย่างเต็มที่และอาจจะทำให้เกิดความไม่พอใจต่อการให้บริการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอได้ สาเหตุของปัญหาที่พบจากการวิจัยระบุว่า เป็นเพราะเจ้าหน้าที่งานการเงินไม่ได้เรียนมาทางด้านนี้โดยตรง เป็นเจ้าหน้าที่ที่โอนมาจากข้าราชการครูที่มาช่วยราชการอยู่ก่อนแล้ว มักจะยึดแนวปฏิบัติเดิม โดยอาศัยความสะดวกเป็นเกณฑ์ไม่ยึดถือระเบียบ ส่วนเจ้าหน้าที่การเงินที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่การเงินโดยตรงนั้นก็เป็นการใหม่บรรจุแต่งตั้งเป็นครั้งแรก ยังขาดความรู้ความเข้าใจตลอดจนแนวปฏิบัติและประสบการณ์ยังน้อยมาก ซึ่งปัญหานี้หัวหน้าการประถมศึกษาจะต้องรีบหาทางแก้ไขโดยเร็ว เพราะงานการเงินและพัสดุนั้นหากผิดพลาดก็ต้องได้รับโทษ ทั้งทางแพ่งทางอาญา และทางวินัยอีกด้วย จำนุญ เกียรติมงคล (2531 : 43-44) กล่าวไว้ว่า สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอเป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องปฏิบัติงานการเงินให้ถูกต้อง โดยต้องยึดหลักระเบียบ กฎหมาย มติ ค.ร.ม. ที่กำหนดไว้ บุคคลที่ปฏิบัติงานด้านการเงินจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานการเงินไม่ได้ ฉะนั้นหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอหรือกิ่งอำเภอจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ภารกิจหลักของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ นอกจากจะมีงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากรแล้ว งานด้านการเงินจะต้องกำกับ ดูแลตรวจสอบ เอาใจใส่ให้ถูกต้อง เรียบร้อยด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัยได้เสนอแนะว่าประเด็นแรกก่อนที่จะบรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่การเงิน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เข้าสู่ตำแหน่งควรจัดให้มีการอบรมสัมมนา งานในหน้าที่ให้เข้าใจเป็นอย่างดี ประเด็นที่สอง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรวางแผนให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ เจ้าหน้าที่การเงินสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และประเด็นที่สาม หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอต้องให้ความสนใจในการตรวจสอบงานการเงินให้เป็นไปตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในประเด็นแรกนั้น เป็นข้อเสนอแนะที่เหมาะสม และมีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบางแห่งได้จัดให้มีการอบรม สัมมนา เจ้าหน้าที่ข้าราชการพลเรือนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภออยู่แล้ว แต่หลักสูตรในการอบรมสัมมนาไม่ได้เน้นการแบ่งกลุ่มอบรมสัมมนา เรื่องงานที่ต้องปฏิบัติ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรเพิ่มหลักสูตรในเรื่องการปฏิบัติงานในด้านการเงิน ด้วย จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่มาก ส่วนข้อเสนอแนะในประเด็นที่สองและประเด็นที่สาม นั้น ผู้วิจัยเห็นด้วยและเห็นว่าควรเพิ่มเติมข้อเสนอแนะให้มีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบภายในตาม ระเบียบการ เก็บรักษาและการนำเงินส่งคลังในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ.2520

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอไม่เพียงพอ ปัญหานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี (2529 : 49) ซึ่งได้ระบุว่าเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณ งานซึ่งต้องรับผิดชอบ อันเป็นผลทำให้เกิดปัญหาด้านอื่น ๆ ตามมา เช่น จากการวิจัยได้พบว่า มีปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่ปฏิบัติตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรีนว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2521 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องการควบคุมและ การจำหน่ายครุภัณฑ์ และปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จัดทำบัญชีไม่ ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยจากการวิเคราะห์เอกสารที่พบปัญหาใน เรื่องการ เบิกจ่ายเงินงบประมาณล่าช้า การจัดทำบัญชีรับจ่ายไม่เป็นปัจจุบัน ไม่มีการจำหน่าย ครุภัณฑ์ การจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์ไม่เป็นปัจจุบัน ปัญหาเจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอไม่เพียงพอ นับว่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยมีความ เห็นว่า งานการเงินและพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนั้นมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติมาก และ

เป็นงานที่จะต้องปฏิบัติด้วยความระมัดระวังรอบคอบ การที่เจ้าหน้าที่งานการเงินและพัสดุ  
น้อย ทำให้การปฏิบัติงานขาดความคล่องตัว เจ้าหน้าที่ต้องทำงานหนักมากเกินไป ขาดคุณภาพ  
อีกทั้งทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า

สำหรับข้อ เสนอแนะจากการวิจัยได้ เสนอแนะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประม  
ศึกษาแห่งชาติ ควรจะวิเคราะห์ภารกิจงานการเงินและพัสดุสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ  
ใหม่ และควร เพิ่มอัตรากำลัง เจ้าหน้าที่การเงินและพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออีก  
เพราะนอกจากจะต้องปฏิบัติภารกิจด้านงานการเงินและพัสดุของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ  
แล้วยังมีหน้าที่ตรวจสอบแนะนำให้คำปรึกษาทางด้านงานการเงินและพัสดุแก่โรงเรียนอีกด้วย  
ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ข้อ เสนอแนะทั้งสองประเด็นนั้นน่าจะรับไว้พิจารณา และขอ เสนอแนะเพิ่มเติม  
อีกว่า ควรริบบรรจุข้าราชการพลเรือนที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่งานการเงินและพัสดุของสำนักงาน  
การประถมศึกษาอำเภอให้เต็มตามกรอบที่ได้ตั้งไว้โดยเร็ว

### 3. ปัญหาในการบริหารงานนิเทศการศึกษาและงานวิชาการ

3.1 จากการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของงานนิเทศการศึกษา  
และงานวิชาการก็คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอมีงานธุรการมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ  
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (2529 : 179) ที่ระบุว่าศึกษานิเทศก์อำเภอมี  
เวลาออกนิเทศโรงเรียนน้อยมาก เนื่องจากต้องทำงานตามนโยบาย คำสั่ง งานสารบรรณ  
มากเกินควร เสมือนเป็นเสมียนของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทำให้การปฏิบัติงานของ  
ศึกษานิเทศก์อำเภอไม่ได้ผลเท่าที่ควร ส่วนใหญ่ทำงานไม่ตรงตามหน้าที่ ขยายหน้าที่ในปัจจุบัน  
ทำงานด้านธุรการในสำนักงานเป็นส่วนมากเช่น งานข้อมูลสถิติต่าง ๆ งานส่งหนังสือ งาน  
โต้ตอบทั้งงานประจำและงานจร จากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาระที่  
หนักมาก เมื่อประกอบกับปัญหาที่พบในผลการวิจัยคือศึกษานิเทศก์อำเภอไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติ  
งาน และโครงการสนับสนุนการเรียนการสอนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ  
กำหนดให้โรงเรียนปฏิบัติมาก ศึกษานิเทศก์อำเภอจึงต้องรับภาระควบคุม กำกับ ติดตาม  
โครงการอีกเป็นจำนวนมาก เป็นผลให้ศึกษานิเทศก์อำเภอไม่สามารถปฏิบัติภารกิจคือ ออก  
นิเทศโรงเรียนได้ตามกำหนด ซึ่งผลจากการวิจัยสอดคล้องกับปัญหาของงานนิเทศของสำนักงาน  
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่ง เดิม แยม์ เสมอ (2531 : 19) ได้ระบุว่า  
ปัญหาในการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสรุปแล้ว  
มีอยู่ 2 ประการ คือ

(1) การนิเทศไม่ทั่วถึง ปัจจุบันนี้การนิเทศไม่ทั่วถึงโรงเรียนหลายโรงเรียนยังไม่ได้รับการนิเทศจากผู้มีหน้าที่นิเทศทั้ง ๆ ที่มีหน้าที่นิเทศอยู่ในโรงเรียน อยู่ในจังหวัดและอยู่ที่กลุ่มโรงเรียนและ

(2) การนิเทศที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีระบบการนิเทศ ไม่มีเครื่องมือ ไม่มีข้อมูล ไม่มีกระบวนการ ไม่มีการวางแผน

สำหรับสาเหตุของปัญหา ซึ่งพบในการวิจัยได้แก่ ศึกษานิเทศก์ ได้รับมอบหมายงานอื่น ๆ มากเกินไปและหนังสือสั่งการจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด โดยเฉพาะการขอข้อมูลมีบ่อยมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่ศึกษานิเทศก์อำเภอได้รับมอบหมายงานอื่น ๆ มากเกินไป อาจเป็นเพราะว่า ได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา โดยเห็นว่ามีความรู้ความสามารถ และอีกประเด็นหนึ่ง อาจเกิดจากปัญหาการแบ่งงานไม่ถูกต้องไม่ชัดเจน

สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัย ซึ่งระบุว่าควรอนุญาตให้มีครูช่วยราชการในงานนิเทศการศึกษา เพื่อช่วยงานธุรการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้วิจัยเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งแต่ปัญหาที่พบก็คือ โรงเรียนมักไม่ยอมให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยราชการ มักจะได้บุคลากรที่เป็นปัญหาที่โรงเรียนไม่ต้องการ ซึ่งจะเป็นการสร้างปัญหาให้กับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอมากยิ่งขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ซึ่งเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอ เท่ากับจำนวนกลุ่มโรงเรียนและ เสนอแนะให้เพิ่มจำนวนศึกษานิเทศก์อำเภอ เท่ากับจำนวนกลุ่มประถมศึกษาชั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการจะกำหนดว่าอัตรากำลังศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีเท่าใดนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรวิเคราะห์ภารกิจให้ละเอียดและพิจารณาตามความเป็นจริง เพื่อแก้ปัญหาให้ลดน้อยลง

3.2 สำหรับผลการวิจัยที่พบว่ามีปัญหา โรงเรียนต้องดำเนินการโครงการสนับสนุนการเรียนการสอนจำนวนมาก ปัญหานี้มีได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ศึกษานิเทศก์อำเภอที่จะต้องเสียเวลาในการควบคุมกำกับและรายงานโครงการเท่านั้น ในส่วนของโรงเรียนก็มีปัญหาเช่นกัน เพราะงานโครงการไปเพิ่มภาระแก่ครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น หากเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเมื่อครูแต่ละคนต้องรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น ย่อมทำให้คุณภาพการเรียนการสอนลดลง สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัยที่ได้ระบุว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรลดโครงการลง โดยเน้นการบูรณาการโครงการและควรลดการรายงานผลของโครงการให้น้อยลง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นข้อเสนอแนะที่เหมาะสม ควรนำไปปฏิบัติ



3.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า มีปัญหาข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน การจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบ เรื่องนี้นับว่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่ง เพราะถ้าข้อมูลคลาดเคลื่อนไม่เป็นปัจจุบัน การตัดสินใจในการวางแผนการศึกษาหรือในการปฏิบัติงานย่อมผิดพลาดไปด้วย ปัญหาที่พบในปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มักจะได้รับหนังสือส่งการให้รับส่งข้อมูลในระยะเวลาอันกระชั้นชิด ซึ่งให้ช่วงระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลสั้นมาก ข้อมูลที่ได้จึงขาดความสมบูรณ์

สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัยระบุว่า ควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลจะเป็นประโยชน์มาก เพราะสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกลุ่มโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ข้อมูลในการวางแผนและบริหารการศึกษาที่เพียงพอ ถูกต้องและทันเวลา ซึ่งปริมาณข้อมูลก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก การดำเนินการจัดระบบข้อมูลด้วยมือ จึงไม่เป็นการเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

3.4 จากผลการวิจัยที่พบปัญหาครูไม่ยอมรับศึกษานิเทศก์อำเภอ อาจเกิดจากสาเหตุที่ศึกษานิเทศก์อำเภอไม่มีเวลาออกนิเทศโรงเรียน ทำให้ครูมองไม่เห็นความสำคัญของศึกษานิเทศก์อำเภอ นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่า ไม่มีเครื่องมือในการนิเทศใช้วิธีการนิเทศแบบตรวจการขาดความเชื่อมั่นในการนิเทศ ซึ่ง เดิม แยม เสมอ (2531 : 20) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่มีความสำคัญต่อการนิเทศไว้ 6 ประการ ดังนี้

(1) ตัวผู้นิเทศต้องมีทักษะกว้างไกลพอสมควรและมีโลกทัศน์ในทางที่ดี มีสุขภาพจิตที่ดีรู้จักเทคนิคการบริหารจิตให้แจ่มใส ไม่เครียด เช่น การร้องเพลง เล่นดนตรี ทำสมาธิ

(2) มีวิธีการไปนิเทศหลายรูปแบบไม่ควรใช้วิธีการไปเยี่ยมโรงเรียนวิธีการเดียวควร เปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับ เป้าหมายอันจะช่วยแก้ปัญหาทางการนิเทศอย่าง ครูอาจารย์ไม่เบื่อหน่ายหรือเกิดอาการ เครียด

(3) ผู้ไปนิเทศควรมีการเตรียมการนิเทศ คือ

3.1 ต้อง เป็นผู้จริง หมั่นศึกษาด้วยตนเองอยู่เสมอ



3.2 ควรจัดแฟ้มข้อมูลคิดตัวไปด้วย เพราะข้อมูลบางอย่างทราบได้  
โดยไม่ต้องถามโรงเรียนหรือ เป็นข้อมูลที่โรงเรียนเคยแจ้งมาแล้ว

3.3 การออกนิเทศควรรนำสิ่งดี ๆ ไปเสนอให้โรงเรียนเพื่อ  
โรงเรียนจะได้นำไปใช้ได้บ้าง

(4) ผู้บริหารการศึกษาต้อง เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน

(5) การกำกับติดตามงานนิเทศควรรำ นึงถึงความมีอิสระในการสอน  
ของครูและความแตกต่างของแต่ละแห่งซึ่งไม่เหมือนกัน

(6) มีความรู้และ เข้าใจ ในนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ  
การประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อจะได้ดำเนินการให้สอดคล้องอันจะเป็นผลรวมของความสำ เร็จ

สำหรับข้อ เสนอแนะในการแก้ไข้ปัญหาจากการวิจัยระบุนว่าควรมีการจัด  
สัมมนาศึกษานิเทศก์อำเภอในเชิงปฏิบัติการการคัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอควรมีการฝึกอบรม  
ก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ควรปรับปรุงเกณฑ์การคัดเลือกให้มีคุณภาพสูงขึ้น ควรมีมาตรการในการ  
เปลี่ยนตำแหน่งจากศึกษานิเทศก์อำเภอไปเป็นตำแหน่งผู้สอนหากไม่เหมาะสม ควรมีวาระ  
การย้ายสับ เปลี่ยนศึกษานิเทศก์อำเภอ เพื่อเปลี่ยนแปลงบรรยากาศและ เพื่อการปรับปรุงตัวเอง  
ผู้วิจัยมีความ เห็นว่าข้อ เสนอแนะประเด็นแรกควรจัดให้มีขึ้น เป็นอย่างย้ง เพื่อเป็นการเพิ่ม  
ประสิทธิภาพของศึกษานิเทศก์อำเภอ เพราะความคาดหวังของครูคือศึกษานิเทศก์อำเภอนั้น  
คาดหวังว่าศึกษานิเทศก์อำเภอจะต้อง เป็นผู้นำทางวิชาการมีความรอบรู้ทางด้านวิชาการ  
เป็นอย่างดี ผู้วิจัยมีข้อ เสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรมีการจัดอบรมสัมมนาศึกษานิเทศก์อำเภอ  
อย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง สำหรับประเด็น เกี่ยวกับการคัดเลือกการสรรหาศึกษานิเทศก์อำเภอ  
นั้นในปัจจุบันมีปัญหาในการที่จะได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ  
เพราะว่าบุคคล เหล่านี้ไม่กล้าที่จะแสดงตัวในการสมัครสอบคัดเลือกและประกอบด้วยผู้บริหาร  
สถานศึกษามักจะไม่ยอมให้ครูเหล่านั้นมาสมัคร เป็นศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้วิจัยมีข้อ เสนอแนะว่า  
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรพิจารณาหาแนวทาง เพื่อคัดเลือกข้าราชการ  
ครูที่มีความรู้ความสามารถดี ความประพฤติดี เข้าสู่ตำแหน่ง ส่วนข้อ เสนอเกี่ยวกับการ เปลี่ยน  
สายงานและ เสนอให้มีวาระการย้ายศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้วิจัยเห็นด้วย เพื่อจะได้ เป็นมาตรการ  
กำกับและกระตุ้นให้ศึกษานิเทศก์อำเภอรับผิดชอบและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

## ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณา  
ดำเนินการต่อไปดังนี้

### 1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.1 ควรพิจารณาวิเคราะห์ภารกิจในงานการเงินและพัสดุ งานนิเทศการศึกษา  
และงานวิชาการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อพิจารณาเพิ่มอัตรากำลังตามความจำเป็น

1.2 ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่ สำนักงาน  
การประถมศึกษาอำเภอทุกแห่ง เพื่อใช้จัดเก็บข้อมูลในการวางแผนจัดการศึกษา เพราะสำนักงาน  
การประถมศึกษาอำเภอมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลา และประกอบด้วยมีปริมาณข้อมูล  
เป็นจำนวนมาก

1.3 ควรพิจารณาเกณฑ์ในการคัดเลือกศึกษานิเทศก์อำเภอ เพื่อให้ได้บุคคล  
ที่มีความรู้ความสามารถและความประพฤติเข้าสู่ตำแหน่ง

### 2. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2.1 ควรจัดให้มีการปฐมนิเทศและอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษา  
อำเภอให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานก่อนแต่งตั้ง เข้าสู่ตำแหน่ง

2.2 ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาในงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานการ  
ประถมศึกษาอำเภอแต่ละงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2.3 ควรกำหนดระเบียบวาระการย้ายศึกษานิเทศก์อำเภอ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์  
อำเภอได้เปลี่ยนแปลงบรรยากาศในการทำงาน

### 3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

3.1 คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ควรให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่อง  
การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ.2523 เป็นพิเศษ

3.2 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอควรส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์อำเภอได้  
สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการนิเทศ

3.3 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอควรให้ความสนใจ ควบคุม กำกับ ตรวจสอบ  
ในทางการเงินและพัสดุอย่างจริงจัง โดยเน้นในเรื่องการจัดทำบัญชีการเงิน การควบคุมและการ  
จำหน่ายพัสดุ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรจะได้มีการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการจัดระบบการบริหารงานที่เหมาะสมของ  
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ